

Vetőmag

XXIX. évfolyam, 2022. 3. szám

A Vetőmag Szövetség Szakmaközi Szervezet és Terméktanács folyóirata

A TARTALOMBÓL

Nehéz pályán kell
megalapozni
a jövő mezőgazdaságát 2

Vancsura József:
az életem a mezőgazdaság 4

Hogyan segítik a földforgalmi
és földhasználati
szabályok a vetőmagágazatot? 6

Posztregisztrációs
fajtakísérletek búzában
és repcében 9

Nehéz pályán kell megalapozni a jövő mezőgazdaságát

A több mint száz éve nem tapasztalt extrém időjárás, a szomszédban zajló háborús helyzet és az energiaárak robbanásszerű emelkedése nehéz szezont hozott a magyar mezőgazdaság számára. Dr. Feldman Zsolt mezőgazdaságért és vidékfejlesztésért felelős államtitkárral a jelen és a jövő lehetőségeiről beszélgettünk.

• Évtizedek óta nem látott, nehéz évet könyvelhet el 2022-ben a magyar mezőgazdaság. Hogyan értékelné Ön az idei gazdálkodási szezont?

– Az idei év mezőgazdasági szempontból nézve különösen nehéz, mondhatni drámai szezonnak számít. A tavaly ősszel kezdődött mezőgazdasági munkák utáni jelentős csapadékhiány a mindennapjaink részévé vált. Az idei évre ráfordulva a száraz időszak olyan kritikussá vált, amelyet több mint száz éve nem tapasztaltunk. Van olyan térség, ahol nem esett még 200 milliméter csapadék sem több mint háromnegyed év alatt. Az Országos Meteorológiai Szolgálat elemzése szerint az idei év 1901 óta a legszárazabb időszaka a Kárpát-medencének. Nyár végéig mintegy 1,3 millió hektár szántóföldre és ültetvényterületre jelentettek a termelők aszálykárt. A szárazság és a csapadékhiány a tavaszi vetésű kultúrákat különösen súlyosan érintette. Ezt a helyzetet tetézte az orosz-ukrán háború kitörése és az uniós szankciós politika energiaárakra való hatása. Gyakorlatilag minden inputanyag költsége jelentősen emelkedett. Ezekből a nehézségekből egy is elég egy évre, nemhogy ennyi.

• Milyen intézkedésekkel tudja a kormány ellensúlyozni ezek hatását?

– A kormány határozott elképzelése a megfelelő mennyiségű élelmiszer biztosítása és a hozzájuk kapcsolódó élelmiszerbiztonsági kérdések megnyugtató rendezése, valamint kézzelfogható segítség nyújtása a bajban. A megalakult Aszály Veszélyhelyzeti Operatív Törzs 6 fontos döntést hozott, amellyel a jelen helyzetre reagálunk. A mezőgazdasági termelők számára hitelmoratóriumot hirdettünk, és a hitelekhez kapcsolódó rendkívüli kamattámogatási program indult. Az öntözéshez kapcsolódóan pedig az állam a rendkívüli mértékű vízhiány ellenére a vízügyi szer-

vezetekkel minden igényt igyekezett kielégíteni. Ezen túlmenően az aszály miatt kialakult helyzetben a kárt szenvedett termelőknek az agrárkárenyhítési rendszer és az aszálybiztosítás nyújthat segítséget.

• A vetőmag-előállítók egy részét is megviselte a helyzet, különösen az őszi kalászos területén. Itt sikerült egy rendelettel segítséget nyújtani számukra.

– A rendkívüli aszályos időszakot a vetőmag célú őszi kalászos is megérintette. Az idei szezonban egyébként az őszi kalászosok tekintetében az országos átlag 4,2 tonna hektáronként. Természetesen óriási különbségek adják ezt, míg árubúza területén Jász-Nagykun-Szolnok, Békés, Pest megyékben például az átlagtermés 2,6–2,7 tonna volt, addig a Dél-Dunántúlon 6 tonna hektáronkénti átlagokat is regisztráltunk. A vetőmagszektor a fejlettebb technológiának köszönhetően a Nébih adatai alapján 5,79 tonnás hektáronkénti átlaggal zárt, ebből mintegy 128 ezer tonna őszi kalászos vetőmag áll majd a gazdák rendelkezésére. Viszont a területi különbségek itt is szembeötlőek. Több térségben is olyan léptékű volt a mennyiségi és minőségi kár, amely azt vetítette elő, hogy ha nem lépünk fel, akkor 40–50 százalékos tisztítási veszteséget szenvednek el az előállítók. Ez teljes mértékben megkérdőjelezte volna az idei szezon eredményességét számukra. A Vetőmag Szövetség kéréssel fordult az agrártárcahoz, amely szerint átmeneti időszakra, erre az évre az áthullási követelményeknek való megfelelést függesszük fel a kalászos vetőmagok tekintetében. Ez egyébként hazánk extra vállalása, az uniós előírások nem tartalmazznak ilyen kitételeket. A tárca rendeletet módosított a közös cél érdekében. Nagyon fontos, hogy ez nem érinti semmilyen mértékben a vetőmag minőségét, csírázási ké-

pességét, a növény növekedési képességeit. Ugyanakkor biztonságossá vált az ország kalászos vetőmagellátása a következő szezontra.

• Mindeközben átrendeződések vannak részben a külpolitikai helyzet miatt a vetőmagexport területén. Hogyan látja az exportlehetőségeket a jövőre nézve?

– Forrong a világ, ezt jól érzékelheti mindenki. Ez pedig kőkeményen érinti az exportra történő vetőmag-értékesítést is, hiszen mind Ukrajna, mind pedig Oroszország is tranzitország, illetve piaci célország. Ezért a szektor számára különösen fájdalmas a háború közvetlen piaci következménye. Mindemellett bizakodásra ad okot az, hogy az a minőségi vetőmag, amit magyar viszonyok között elő tudunk állítani, a meglévő piacokon növelni tudja majd a részesedését. Sőt, akár új piacok is nyílnak, erre sok-sok kormányzati erőfeszítés történt az elmúlt időszakban. A hazai vetőmagszektor ebből a szempontból kellően erős ágazat, biztos vagyok benne, hogy lesz piaca a magyar vetőmagnak.

• A szektor számára kulcskérdés a megfelelő vízellátás. Az öntözésfejlesztés területén milyen eredményei vannak a kormány intézkedéseinek?

– Meggyőződésem szerint az összes lehetséges szolgáló infrastruktúra nem tud 500 ezer hektár fölé menni. Tekintettel arra, hogy másik 4,5 millió hektárnyi termőföldet hasznosítanak a gazdák, ezért másra is szükség lesz. Mindenki érzi a változó klímát, a szárazabb, szélsőségesebb időjárás okozta hatásokat. Ez változásokat kényszerít ki a gazdálkodásban is: ide tartoznak a talaj vízmegőrző képességét jobban hasznosító művelési módok, valamint a feltételeknek jobban megfelelő vetőmagok is. Fontos cél, hogy minél stressztűrőbb fajták kerüljenek a köztermesztésbe, ez komoly kihívás a nemesítők

számára. A másik oldalon pedig számos lehetőséget biztosít a célok elérésére a kormány. 2016 óta folyamatosan nyitva van az a 70 százalékos intenzitású pályázat, amely öntözésfejlesztési beruházásokat támogat. Eddig mintegy 1700 projekt megvalósulását tettük lehetővé. Fontos lépés a kisebb területen gazdálkodók számára az öntözési közösségek lehetősége, ez ésszerű, gazdaságos technológiát jelent.

Extrém módon tapasztaltuk a felszíni vizek hozamcsökkenését a kritikus időszakban. Ez a felszín alatti vizek öntözési célú felhasználását megnehezítő uniós szabályozásból is fakad. Fejleszteni kell, nem vitás. Tervezés alatt van több tározó, egyebek mellett a Homokhátság bizonyos területein, amely további területek öntözhetőségét biztosítja. Arra biztatnák mindenkit, hogy vágjanak bele a beruházásokba. A 2023-tól induló új agrárpolitikai ciklusban is lesz rá lehetőség, jómagam is sok olyan vetőmagos gazdálkodót ismerek, akik sikeresen vettek részt hasonló programokban. Fontos lépésnek tartom, hogy azokról területekről, amelyek vizenyőssek, vagy tartósan vízzel borítottak, nem kell elvezetni a vizet és aktív művelés alá vonni. A támogatási rendszerben megvan a helyük, és segíthetik környező területek vízellátását. A jövő az egyre tudatosabb, tervezett vízgazdálkodás felé mutat. Az új közös agrárpolitikai ciklusban az összes erre irányuló eszközt beterveztük, beállítottuk.

• Az utóbbi években a vetőmag-ágazatba is begyűrűzött a munkaerő-hiány. Tekintettel arra, hogy jelentős kézimunka-igényű szektorról van szó, ez nagy probléma. Hogyan látják kormányzati szinten a kihívást?

– Az egész európai kontinens legnehezebb kérdése lett a munkaerő biztosítása. Ez nemcsak nálunk, hanem Spanyolországtól Svédorszáig mindenhol jelen van, ugyanabban a cipőben járunk e tekintetben. Hazánkban eszközt ad a foglalkoztatók kezébe az alkalmi és idenymunka speciális, könnyített szabályozása. Ugyanakkor az orosz-ukrán háború miatt a keleti szomszédunkból elmaradó munkaerő hiánya nagy problémát jelent sok gazdaság számára. Bizonyos részekben ázsiai munkaerő trend-szerű felfutása látható, de ezen a területen még sok a bizonytalanság, amely reméljük, hogy idővel megoldódik.

• Sokáig létezett a tartalékgazdálkodás elve, amely a rendkívüli külpo-

litikai események miatt ismét reflektorfénybe került. Jelenleg bejelentési kötelezettség van a gabonaexportra és szükség esetén a kormány élhet az elővásárlási jogával. Tervezik, hogy kiterjesztik ezt más területekre is?

– A háború kitörése óta az egyik legfontosabb célkitűzésünk az élelmiszerellátás biztosítása, az élelmiszerbiztonság. A háborús helyzet sokkolta a gabona- és olajnövény piacot, hiszen a háború a legnagyobb exportőrök közé tartozó országok között zajlik. A hagyományos szállítási útvonalak ellehetetlenültek. Ez alapvetően nem nálunk, hanem a Közel-Keleten, Ázsiában okoz hatalmas problémát, hiszen ezek az ex-

FOTÓ: AGRÁRMISZTERIUM

porttermékek jellemzően ott találtak piacot. A magyar kormányuk ugyanakkor kiemelt célja, hogy az itthon termelt áruval biztonságosan ellássa a lakosságot. Az elmúlt évtized folyamatos erősödése az ágazatban ennek megteremtette a feltételeit. Sőt, még a koronavírus sem okozott törést a logisztikai láncok sérülése miatt. Felértékelődött a saját termelés, a hazai ágazat képes az ellátást biztosítani. A gabonafélék és olajnövények esetében a bejelentési kötelezettség számunkra folyamatos monitoringlehetőséget teremt az export fölött. Ha bármikor szükség lenne rá, akkor állami elővásárlási jog alkalmazásával beavatkozunk. Eddig ilyenre nem került sor. Folyamatosan egyeztetünk a piaci szereplőkkel, valós idejű piaci képpel rendelkezünk. Az árak kérdése megint egy komoly fejtörést okozó kihívás. Az inputanyagokat, különösen a műtrágyát érintő drágulás a mezőgazdasági szereplőket is rendkívüli döntési pontok elé állítja. Bízunk abban, hogy

a piaci helyzet további eszkalálódása felfelé kezdődik és elindulnak lefelé az árak.

• A vetőmagszektor erős kutatás-fejlesztési háttérrel rendelkezik, az itt folyó munka, például a nemesítés sokszor több évtizedes folyamatokat ölel fel. Milyen lehetőségek nyílnak az itteni szereplők számára?

– Az élelmiszerellátás biztonsága a klímaváltozás tükrében rávilágított, hogy milyen fontos tevékenység a növény-nemesítés. A közös agrárpolitika támogatási rendszere az innovációt segíti, de közvetlen kutatásfejlesztési forma nincs benne. Ezért a jövőben is a 2014–2020 közötti európai innovációs partnerség néven ismertté vált innovációs pályázati rendszert szeretnénk továbbfejleszteni és újraindítani, amely kifejezetten a hatékony, innovatív megoldások ösztönzésére szolgál. Ezt a lehetőséget érdemes mérlegelni a vetőmagszektorban is.

• Milyen jövőképet rajzol a magyar mezőgazdaság elé?

– A nehézségek ellenére bízom abban, hogy egy erős agrárium lesz az évtized végén Magyarországon. Alapvetően a 2020-ban elindított élelmiszeripari modernizációs programunk a megújulás feltételeit kívánta biztosítani, másfél év alatt 1500 milliárd forintot adtunk. Ez érinti például a szántóföldi növénytermesztéshez kapcsolódóan a precíziós gazdálkodásra való átállást, terményszárítást, tárolást, tisztítással kapcsolatos technológiák megújítását, valamint energiahatékonysági beruházásokat. Fontos technológiai megújulás indulhatott el általa. Ha ezt tovább tudjuk vinni – és a következő időszak agrártámogatási rendszerét is úgy terveztük, hogy támogassuk az ehhez hasonló beruházásokat –, akkor azt gondolom, hogy fejlesztési oldalról teljesen korszerűsíteni tudjuk az ágazatot. Persze sok minden befolyásolja – költségek, kamatkörnyezet –, de 2030-ig biztonsággal tudjuk mondani, hogy ez a fejlesztési hullám meg tud valósulni. Az évtized végére még két fontos dolgot várnék: a szak tudás és a képzés fejlődésének kérdéskörét. A mezőgazdaság intenzív ágazat, amelyet megfelelően csak magas szintű tudással lehet végezni. Ha ezek megvannak, akkor azt gondolom, hogy érdemben előre tudunk lépni és az eredmények a hazai agrárium exportteljesítményében, a hazai önellátási szint növekedésében, az ágazati jövedelemtermelési képességben is meg fognak jelenni.

Szellő Gábor

Vancsura József: az életem a mezőgazdaság

Fleischmann Rudolf-díjat kapott a kukorica és a kalászos gabonák versenyképességének érdekében végzett munkájáért Vancsura József, a Gabonatermesztők Országos Szövetségének tiszteletbeli elnöke, a Felsőbácskai Agrár Zrt. nyugalmazott vezetője. Vancsura József egész élete az agráriumhoz kötődik, az alábbi interjúban pályafutása legfontosabb állomásairól kérdeztük.

• **Gazdálkodó család gyermekeként egyenes útja vezetett a mezőgazdaság felé?**

– Bács-Kiskun megye déli részén születtem, a nagyszüleim és a szüleim is gazdálkodtak, a mezőgazdasági munkába már kisgyermekkorától mi is bekapcsolódtunk, így nem volt kétséges, hogy milyen pályára szántak a szüleim minket a testvéremmel. Családirag egyébként búza, kukorica, szőlő, gyümölcs és dohány termesztésével foglalkoztunk, ezek voltak azok a növények, amelyek az ötvenes-hatvanas években a déli falvakban a megélhetést biztosították. Szüleim a magyar mezőgazdaságról úgy vélekedtek, hogy a szőlő- és a gyümölcsstermesztés jövője a magyar aranyhomok adta lehetőségek kiaknázásából fog állni, a szántóföldi növénytermesztés pedig a nagyüzemek révén teljesen új pályára kerül, ezért nekünk is el kell sajátítanunk az ehhez szükséges ismereteket. Az általános iskola elvégzése után szüleim úgy döntöttek, hogy a legjobb helyem a bajai Kertészeti Technikumban lenne.

• **Milyen élményeket adott önnek az intézmény?**

– Nagyon erős iskola volt akkoriban, gyakorlatilag olyan alapokat kaptunk itt, amelyeket később az egyetemen is kamatoztatni tudtunk. 1962–1966 között voltam a tanulója, kollégistaként nem nagyon volt kimenőnk, sokat kellett tanulni, de örömmel tettük. Ezt követően aztán felvettek a budapesti Kertészeti Egyetemre, ahol kertész-mérnök lettem növényvédő szakon, majd később a növényvédő szakmérnök diplomát is megszereztem. Kiváló tanáraink voltak, akikről olyan tudást kaptunk, amelyekkel bátran mehettünk az agrárium szinte bármely szegmensébe. Hálás vagyok, mert nagyon sokat tanultam tőlük.

• **Hol volt az első munkahelye?**

– Bács-Kiskun megyében, Tataházán kezdtem a pályámat, majd végig-

járva a szakmai ranglétrát egy év alatt főkertész lettem. Nagyon sokféle növényvel, kiváló kollektíva társaságban dolgoztunk. Így sikeresek is voltunk a zöldségtermesztésben. Eközben megtalált egy másik lehetőség is, a Felsőszentiváni Termelőszövetkezetben elvállaltam a növényvédelmi szakmérnöki feladatokat, majd termelési főmérnök lett belőlem. Ezután a KITE Zrt. bajai alközpontjának vezetője lettem, jártuk a megyét-országot és Európát is, sok-sok embernek igyekeztünk hasznos tanácsokkal és megoldásokkal szolgálni. A KITE-ben 130 mérnökkel dolgoztam együtt és rengeteget tanultam. 1989-től „hazajöttem”, mivel megválasztottak a Felsőszentiváni Termelőszövetkezet elnökének, majd a megalakuló Zrt. elnöke lettem.

• **Nem tudtam nem észrevenni, hogy mennyire fontos az Ön számára az otthona, a szülőföldje.**

– Lokálpatrióta vagyok, egész életem Bács-Kiskun megyéhez kötődik. Itt születtem, itt élek Felsőszentivánon, a gyermekeim is itt nőttek fel, és itt dolgoztam a pályafutásom jelentős

részeiben. Számomra nagyon fontos érzelmi kérdés ez a vidék.

• **Pont a rendszerváltás évét, 1989-et írjuk, amikor átvette a szövetkezet vezetését. Egy változó világ küszöbén állt az ország, hogyan élték meg ezt?**

– A rendszerváltás időszaka komoly változásokat hozott a mezőgazdaságban. Sok térségben megszűnt a nagytáblás gazdálkodás, sok probléma volt a felaprózódott területekkel. Emiatt az ország mezőgazdasága is visszaesett. Mi úgy gondoltuk, hogy a jól működő nagyüzemi mezőgazdaságot nem szabad elaprózni, ezért mindent megtettünk, hogy egyben tartsuk a szövetkezetet. Fiatalok voltunk, felkészültek és lendületesek, biztosak voltunk benne, hogy eredményesen tudunk dolgozni. Gyakorlatilag a fejlődésen és fejlesztéseken keresztül próbáltunk előremenni. Elmondhatom, hogy sikeresen végigjártuk azt az utat, amely oly sokaknak nem sikerült. A Felsőbácskai Agrár Zrt. ma is jól prosperáló, stabil lábakon álló gazdaság.

A gazdálkodási célunk akkor is, most is rendkívül egyszerű: búzát, kukoricát, és egyéb fontos szántóföldi növényeket, zöldségféléket tudunk termelni és ezeken keresztül kell a profitot biztosítani a gazdaságunknak. Volt például 200 hektár paprikánk, amelyről a szovjet piac mindent felvásárolt. Később aztán ez megváltozott, de ehhez nekünk is alkalmazkodnunk kellett és a gazdálkodási palettánk a klasszikus szántóföldi növények – kukorica, búza, árpa, napraforgó, cukorrépa – felé koncentrált. Ami még fontos, hogy jó termőképességű fajtákat vontunk be a termesztésbe. Teszteltük ezeket és azok maradtak, amelyek a legjobb eredményt hozták. Ezen kívül a gépesítést is igyekeztünk a kor lehetőségeinek megfelelően a legmagasabb szinten tartani. Korrekt szakmai kapcsolat alakult ki a vetőmag-szektor főszereplőivel.

A KITE-nél például megtanultam, hogy csak az energia és víztakarékos gazdálkodás a járható út Magyarországon. Lineáris öntözőberendezéseket telepítettünk az 1980-as években a KITE-nél, ezt a tudást a későbbiekben is tudtuk alkalmazni. Ezek egyébként ma is olyan lehetőségek, amelyekkel a gazdálkodóknak élnie kell, hiszen láttuk, hogy egy extrém szárazság milyen károkkra képes. Volt már 350 ezer hektár öntözött területe az országunknak. Az öntözést ma is nagyon kellene fejleszteni hazánkban.

A rendszerváltás előtti mezőgazdaságnak sokat segített, hogy az irányítás három szakember – *Burgert Róbert, Szabó István és Horváth Ede* – kezében összpontosult. Ezért a szakmai döntéseik révén nem mennyiségében (mert kicsi ország vagyunk ugye), hanem minőségében a magyar mezőgazdaság a világ élvonalába került. Sokan szeretjük volna, ha 1989 után is egy hasonló szakmai irányítás következik. Az igazsághoz hozzátartozik, hogy a rendszerváltás előtti sikerekben fontos szerepe volt annak a generációnak is, akik a háború előtti gazdálkodó családokból kerültek az egyetemekre, majd onnan kikerülve élére álltak a fontos gazdaságoknak, üzemeknek, intézményeknek, cégeknek.

• **A kilencvenes évek utáni időszak elhozta a szakmai szervezetek alakulását is. 1993-ban megalakult a Vetőmag Szövetség, majd később létrejött a Gabonatermesztők Országos Szövetsége, amelyek a szakmai alapokon nyugvó ágazati képviselőket tűzték ki célul. A GOSZ alapító elnökeként ennek a törekvésnek Ön az egyik motorja volt.**

Azt gondolom, hogy a vetőmag az agrárágazat alapja, a legfontosabb tényező, amellyel biztosítani lehet a minőségi gabonatermesztést. A mezőgazdaság iránt elkötelezett szakemberként, egy agrárcég vezetőjeként számomra fontos volt, hogy minél szélesebb körű tudást szerezzek a vetőmagokról, hiszen ezek jelentik a sikeres gazdálkodás első lépcsőjét. Azt gondolom, hogy a Vetőmag Szövetség megalapítása és a kötelező tagság előírása szükséges és jó lépés volt. Persze sok vita előzte meg ezt is, de az idő igazolta, hogy szükség van olyan szervezetekre, amelyek a szegmensben dolgozók érdekeit képviselik. A Gabonatermesztők Országos Szövetsége 2004-ben alakult meg és lett a gabona termékpálya és egyéb kapcsolódó

olajos, fehérje- és rostonvények termelőinek érdekképviseleti fóruma. Az első pillanattól fogva együtt dolgoztunk, közösen gondolkodtunk több termékteremtéssel, közöttük a VSZT-vel is. Ezen kívül nyilvánvalóan a mindenkori kormánnyal is együtt kell működnie a mezőgazdaság sikeressége érdekében. Azt gondolom, hogy azok a szakmai szervezetek sikeresek, ahol karakteres, felkészült szakemberek vannak a vezetésben.

• **A közös gondolkodás eredménye például a posztregisztrációs fajtakísérletek elindítása 2007-ben. Erre hogyan emlékszik vissza?**

– A különféle fajták, hibridek teljesítménye örök vita tárgya. Ezért az uniós csatlakozás előtt felismertük, hogy létre kell hoznunk egy Fajtakísérleti Innovációs Tanácsot, amelynek az összetétele a szakma különféle területeit reprezentálja. A 9 tag között helyet kaptak benne GOSZ és VSZT képviselői, kutatók és gazdasági szereplők. Élére álltam a kezdeményezésnek, összehívtuk a nemesítőket, felálltam és elmondtam nekik, hogy egy anonim (a nemesítőházak neveinek feltüntetése nélküli) és közjegyző által kódolt kísérleti rendszerben gondolkodunk, amely lehetővé teszi a fajták teljesítményének objektív mérését. Ehhez az anyagi hozzájárulásukat is kértük. Persze nagy vita kerekedett, de végül sikerült elindítani az első posztregisztrációs kísérleteket kukoricában és őszi búzában. Nagy örömmel mondhatom, hogy a kísérlet 15 évvel később is töretlenül folytatódhat. Sőt, ma már kukorica és az őszi búza mellett három éve az őszi káposztarepcét is teszteljük, az együttműködéshez pedig csatlakozott a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara. Azt gondolom, hogy ez a kísérlet egy fontos, hiteles tájékozási forrás a gazdálkodók számára. Sőt, talán ma még nagyobb a jelentősége, hiszen a változó gazdálkodási feltételek, klímaváltozás közepette mindenkit az érdekel, hogy jelen körülmények között milyen fajták jelentik a termesztés jelenét, jövőjét. Ez a lépésünk szerintem a nemesítőházak versenyképességét is nagyban javította.

• **Az mezőgazdaság területén végzett munkájáért több elismerést is kapott: megkapta a Magyar Érdemrend Lovagkeresztje kitüntetését, a Szent István Egyetemtől a Címzetes Egyetemi Docens címet érdemelte ki, az Év Agrárembere 2018 konferencián Életműdíjat kapott. Az idei augusztus 20-i nemzeti ünnepen pedig Nagy István agrárminisztertől átvette Fleischmann Rudolf-díjat a kukorica és a kalászos gabonák versenyképességének biztosítása érdekében végzett munkájáért, amelyhez ezúton is szeretnénk gratulálni! Ha visszatekint a pályafutására, mire a legbüszkébb?**

– A mezőgazdaságot soha nem tekintettem munkának, ez tölti ki az egész életemet. Még ma is, pedig már nyugállományban vagyok, de egyáltalán nem vagyok a szó szoros értelmében vett pihenő nyugdíjas. Nagyon büszke vagyok a családomra, a gyermekeimre és az unokáimra. A leányom ügyvédként dolgozik, a fiam pedig agrárközgazdászként viszi tovább a gazdaságunkat. Örömmel tölt el, hogy sikerült kitűnő szakemberekkel együtt dolgoznom, és tehetséges

FOTÓ: CSATLÓS NORBERT

fiatalok számára átadni a stafétabotot, hogy vigyék tovább, fejlesszék a gazdaságot, a szövetséget. A Fleischmann Rudolf-díj nagyon megtisztelő számomra, a mellé kapott oklevél pedig ez a mondat áll: „az elismerés, a dicsőfény, mint az árnyék követi az erényt”. Ez egy nagyon fontos mondat: aki dolgozik, annak az árnyékát a többiek látják, így az enyémet is látták. Az, hogy észrevették, és díjazták a pályafutásomat, nagy boldogsággal tölti el a szívemet.

Szellő Gábor

Hogyan segítik a földforgalmi és földhasználati szabályok a vetőmagágazatot?

2013. június 21-én fogadta el az Országgyűlés a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvényt (a továbbiakban: „Földforgalmi tv.”), ami új alapokra helyezte a magyar termőföldpiacot. 2013. december 2-án alkotta meg az Országgyűlés a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvénnyel összefüggő egyes rendelkezésekről és átmeneti szabályokról szóló törvényt („Fétv.”), amely további részletszabályokat és kiegészítéseket tartalmaz a (termő)föld forgalmazására és használatára vonatkozóan. Ebben a cikkben alapvetően arra szeretném felhívni a figyelmet, milyen megfontolásokból és hogyan kívánta előnyben részesíteni a jogalkotó a magyar vetőmagelőállítását.

A földhasználat átengedése vetőmagtermelési célból

A földtulajdon szerzési jogosultság általános feltétele, hogy a szerző fél a tulajdonjog átruházásáról szóló szerződésben vállalja, hogy a föld használatát másnak nem engedi át, azt maga használja, és ennek során eleget tesz a földhasznosítási kötelezettségének, továbbá vállalja, hogy a földet a tulajdonszerzés időpontjától számított 5 évig más célra nem hasznosítja. A vetőmagágazatot segítő, ettől eltérő speciális szabály, hogy – egyéb esetek mellett – nem minősül a használat átengedésének az sem, ha a tulajdonjogot szerző fél „vetőmagtermeléshez szükséges terület biztosítása céljából valamely érvényes jogcímen engedi át a használatot más személy részére” [Földforgalmi tv. 13. § (2) bek. c) pont]. Ebben az esetben gyakorlatilag a haszonbérlet és a szívésségi földhasználat lehet a használat átengedésének jogcíme. Ugyanezt a szabályt kell alkalmazni akkor, ha a föld használatát nem a tulajdonos, hanem a földhasználati jogosultságot szerző fél engedi át más személy részére vetőmagtermeléshez szükséges terület biztosítására.

Az elővásárlási joghoz kapcsolódó előnyök

A Földforgalmi tv. ettől eltérő rendelkezése hiányában Magyarországon mező- és erdőgazdasági föld tulajdonjogát 1 ha terület nagyságot meghaladóan földműves szerezheti meg. A Földforgalmi tv. 5. § 7. pontja szerint

„7. földműves: Magyarországon nyilvántartásba vett belföldi természetes személy, illetve tagállami állampolgár, aki e törvény végrehajtására kiadott rendeletben meghatározott mezőgazdasági vagy erdészeti szakirányú szakképzettséggel vagy szakképesítéssel rendelkezik vagy ennek hiányában igazoltan legalább 3 éve

a) mező-, erdőgazdasági tevékenységet, illetve kiegészítő tevékenységet saját nevében és saját kockázatára folyamatosan Magyarországon folytat, és ebből igazoltan árbevétele származott, vagy az árbevétel azért maradt el, mert a megvalósult mező- vagy erdőgazdasági célú beruházás még nem hasznosulhatott, vagy

b) a legalább 25%-ban tulajdonában álló, Magyarországon bejegyzett mezőgazdasági termelőszervezet olyan tagjának minősül, aki mező-, erdőgazdasági tevékenységet, illetve mező-, erdőgazdasági és az azokat kiegészítő tevékenységet személyes közreműködésként végzi.”

A földműves a föld tulajdonjogát – a már tulajdonában és a haszonélvezetében lévő föld terület nagyságának a beszámításával – 300 hektár mértékig szerezheti meg (földszerzési maximum). Föld eladása esetére a földforgalmi törvény elővásárlási jogot alapít meg, ami azt jelenti, hogy – jogszzerű elővásárlási joggyakorlás esetén – az adásvételi szerződés nem az eredeti eladó és a vevő között jön létre az eredeti szerződési feltételekkel, hanem az eladó és azon földműves között, aki az elővásárlási jogát gyakorolta és aki a Földforgalmi tv.-ben meghatározott szigorú sorrendben a többi elővásárlási jogra jogosultat megelőzi.

A jelenleg hatályos szabályozás az elővásárlási jogra jogosultak öt ranghelyét (nagyobb csoportját) határozza

meg, az egyes ranghelyeken belül további tagolással. Sorrendben első az állam, második közös tulajdon esetén a tulajdonostárs, harmadik az a földműves, aki az adott földet használja. A sorrendben negyedik elővásárlási ranghelyhez az olyan földművesek tartoznak, akik helyben lakónak minősülnek. Az ötödik (utolsó) ranghelyhez pedig azok a földművesek, akiknek a lakóhelye vagy a mezőgazdasági üzemközpontja legalább 3 éve azon a településen van, amelynek közigazgatási határa az adás-vétel tárgyát képező föld fekvése szerinti település közigazgatási határáról közúton vagy közforgalom elől el nem zárt magánúton legfeljebb 20 km távolságra van.

A Földforgalmi tv. szerint az említett negyedik és ötödik ranghelyhez tartozó földművest megelőzi a szántó művelési ághban nyilvántartott terület eladása esetén az a helyben lakó földműves, aki számára a tulajdonszerzés célja vetőmagelőállításához szükséges terület biztosítása. Ilyenkor – ha eredetileg nem ő a vevő – a vetőmagelőállítást folytató elfogadó nyilatkozatot tesz mint elővásárlásra jogosult. Megszorító szabálya a Fétv.-nek, hogy az adás-vételi szerződésre vonatkozó elfogadó nyilatkozat akkor vehető figyelembe, ha az elővásárlási joggal érintett földön nem áll fenn a föld használatát harmadik személy számára az adás-vételi szerződés megkötését követő legalább három évre biztosító földhasználati jogviszony. Előfordulhat ugyanis, hogy az eladó és a vevő úgy köti meg a földre vonatkozó adásvételi szerződést, hogy azon (akár) harmadik személy gazdálkodik, a föld használatára jogosító jogviszony alapján. Ebben az

esetben ezzel a kedvezményes elővásárlási joggal nem élhet a helyben lakó földműves.

Az elővásárlási jog jogosultjának „az adásvételi szerződésben vagy az elfogadó nyilatkozatban a jogutódra is kiterjedő hatállyal kötelezettséget kell vállalnia arra, hogy az elővásárlási joggal érintett föld teljes területét az azon fennálló földhasználati jogviszonynak a nyilatkozat megtételének napján hatályos időtartamát követően, de legfeljebb a tulajdonjog megszerzésétől számított három éven belül birtokba veszi, továbbá a birtokba lépéstől számított tíz gazdasági évben a birtokba lépést közvetlenül megelőző öt befejezett gazdasági év számtani átlagához képest legalább az elővásárlási joggal érintett föld területével megegyező terület nagysággal nagyobb területen a saját nevében szaporítóanyag-előállítási tevékenységet fog folytatni.” [Fétv. 18/B. § (3) bek.]. A jogalkotó tehát azt a szabályt alkotta, hogy nem feltétlenül kell azon a konkrét területen folytatni a szaporítóanyag-előállítási tevékenységet, de a birtokbalépést követő tíz évig a birtokbalépést megelőző öt befejezett gazdasági év számtani átlagához képest az elővásárlási joggal érintett föld területével megegyező terület nagysággal nagyobb területen kell az elővásárlási jogot gyakorlónak szaporítóanyag-előállítási tevékenységet folytatni.

A Fétv. 18/B. § (1) bek. szerint, ha az erre jogosult földműves élni kíván az említett negyedik és ötödik ranghelyet megelőző elővásárlási jogával, igazolnia kell, hogy az elővásárlásra jogosultat a növénytermesztési hatóság földet használó és a vetőmag táblát bejelentő szaporítóanyag-előállítóként nyilvántartásba vette. Ez az igazolási kötelezettség 2019. január 11. napja óta áll fenn, ezt megelőzően az igazolás nem volt szükséges. Vetőmagtermesztői igazolást (azaz hatósági bizonyítványt), a vetőmagtermesztőnek állít ki a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal Mezőgazdasági Genetikai Erőforrások Igazgatósága (Nébih MGEI). A Nébih által vezetett szakrendszerben (VIGOR) szerepelnie kell az ügyfélnek vagy a cégnek, valamint kell rendelkeznie VIGOR- és partnerezonosítóval is. Amennyiben a termelő korábban még nem állított elő vetőmagot, akkor a területileg illetékes megyei kormányhivatal vetőmag- és szaporítóanyag-felügyeleti osztályán érvényes vetésbejelentés beadásával, annak befogadásával, valamint rögzítésével ve-

szik nyilvántartásba. Ha már szerepel a rendszerben, akkor ügyfélkapun (cégkapun) keresztül kell kérelmet benyújtani a Nébih MGEI részére.

Felhívom a figyelmet arra, hogy az elővásárlási jogot megalapozó körülménynek az elővásárlási jog gyakorlására vonatkozó nyilatkozat megtételkor kell fennállnia. Ezért a vetőmagtermelőnek a szükséges igazolást az elővásárlási, illetve előhaszonbérleti joga gyakorlását megelőzően be kell szereznie és csatolnia ahhoz a nyilatkozathoz, amellyel jogát gyakorolja.

FOTÓ: IVÁN KATALIN

Csak azért térek ki rá, mert befolyásolhatja az eddig leírt elővásárlási jog gyakorlását, hogy szántó művelési ágnál nemcsak a vetőmagelőállítás-hoz fűződő érdekek élveznek jogalkotói prioritást, hanem az állattartó telepet üzemeltetők, illetve azok, akiknek a földvásárlással célja a földrajzi árujelzéssel, továbbá eredetmegjelöléssel ellátott termék előállítása és feldolgozása vagy ökológiai gazdálkodás folytatása.

Az előhaszonbérlet

Az előhaszonbérletre vonatkozó szabályok hasonlóak az elővásárlási jog szabályaihoz. A Földforgalmi tv. 46. §-a meghatározza, hogy az erdőnek nem minősülő föld haszonbérbe adása esetén milyen sorrendben illeti meg előhaszonbérleti jog a jogosultakat. Első helyen illeti meg előhaszonbérleti jog

a volt haszonbérő olyan földművest, illetve mezőgazdasági termelőszervezetet, aki helyben lakónak minősül, illetve amely helybeli illetőségűnek minősül, vagy akinek a lakóhelye, illetve akinek, vagy amelynek a mezőgazdasági üzemközpontja legalább 3 éve azon a településen van, amelynek közigazgatási határa a haszonbérlet tárgyát képező föld fekvése szerinti település közigazgatási határától közúton vagy közforgalom elől el nem zárt magánúton legfeljebb 20 km távolságra van. A jogalkotó azonban ezzel az első rang-

hellyel azonos szintre emelte – egyebek között – szántó művelési ágban nyilvántartott föld haszonbérbe adása esetén azt a helyben lakó földművest vagy helybeli illetőségű mezőgazdasági termelőszervezetet, aki vagy amely számára a haszonbérlet célja szaporítóanyag-előállításhoz szükséges terület biztosítása.

Ha a haszonbérlet célja a Földforgalmi tv. szerinti szaporítóanyag-előállítás folytatása, igazolni kell, hogy az előhaszonbérletre jogosultat a növénytermesztési hatóság földet használó és a vetőmagtáblát bejelentő szaporítóanyag-előállítóként nyilvántartásba vette. Az előhaszonbérleti jog jogosultjának a haszonbérleti szerződésben vagy az elfogadó nyilatkozatban a jogutódra is kiterjedő hatállyal kötelezettséget kell vállalnia arra, hogy a haszonbérlet időtartama alatt a haszonbérleti szerződés hatálybalépé-

► sét közvetlenül megelőző öt befejezett gazdasági év számtani átlagához képest legalább az előhaszonbérleti joggal érintett föld területével megegyező terület nagysággal nagyobb területen a saját nevében szaporítóanyag-előállítási tevékenységet fog folytatni. E

ség volt arra a „finomhangolásra”, ami napjainkra viszonylag egyértelművé tette, hogyan kell eljárnia annak, aki a kedvezményt élni kíván. Terjedelmi okokból a teljes jogfejlődési folyamatot itt nem tudjuk áttekinteni. Az eredeti szabályokat időközben többször

tén a jogosult már nem hivatkozhat arra, hogy öt vetőmag-előállítóként megilleti a kedvezményes birtokmaximum.

Védőtávolságok

A Fétv.-nek a szomszédjogok és a tulajdon jog korlátainak különös szabályai között szerepel az a szabályozás, amely előírja, hogy a szántóföldi és kertészeti növényfajok vetőmagjának előállítása esetén a vetőmag előállítója – a jogszabályban előírt mértékű védőtávolságok betartása érdekében – köteles a vetésterveit egyeztetni az előírt védőtávolságon belül fekvő föld használójával, azaz a szomszédos földhasználóval. A vetés megkezdése előtt a vetőmag előállítója megállapodást köthet a szomszédos földhasználóval a földhasználat módjáról, továbbá arról, hogy a szomszédos földhasználó milyen feltételekkel köteles a védőtávolságon belül a vetőmag-szaporítást veszélyeztető növényfajok és növényfajták termesztésétől tartózkodni. A védőtávolságok betartását ebben az esetben a Fétv. tehát – különösebb részletezés nélkül – a szomszédos föld tulajdonosának, illetve használójának korlátozása oldaláról közelíti meg és teszi egyben kötelezővé az egyeztetést a vetőmag előállítója számára.

A cikkben meglehetősen következetlenül használtam különböző kifejezéseket (pl. vetőmag-előállítás, vetőmagtermelés, szaporítóanyag-előállítás). Ennek oka, hogy a jogszabályi szövegek megfogalmazásához kötve voltam, és az egyes törvénymódosítások nem minden esetben alkalmaztak azonos terminológiát. Az eredetileg csak a „vetőmagtermelést” előtérbe helyező jogszabályi rendelkezéseket terjesztette ki a jogalkotó a szaporítóanyagokra.

Láthatjuk tehát, hogy a szaporítóanyag-előállítás (és ennek részeként a vetőmag-előállítás) mint tevékenység jelentős előnyökkel járhat a föld tulajdonjogának megszerzése, illetve a föld hasznosítása során. Ugyanakkor az előnyök alkalmazásához alaposan ismernünk kell a földforgalomra és a föld használatára vonatkozó általános szabályokat és alkalmazásuk – nem mindig ellentmondásmentes – gyakorlatát is.

Dr. Kator Zoltán

ügyvéd, a MATE adjunktusa

FOTÓ: IVÁN KATALIN

feltételek fennállását a mezőgazdasági igazgatási szerv a Földforgalmi tv.-ben szabályozott haszonbérleti szerződés jóváhagyására irányuló eljárásában vizsgálja.

Kedvezményes birtokmaximum

A Földforgalmi tv. főszabályként 1200 hektár mértékben határozta meg az úgynevezett birtokmaximumot, vagyis azt a terület nagyságot, amit a földműves, valamint mezőgazdasági termelőszervezet a már birtokában lévő föld terület nagyságának a beszámításával birtokolhat és földhasználóként hasznosíthat. A Földforgalmi tv. azonban már megalkotásakor kedvezményt biztosított egyrészt az állattartó telep üzemeltetőjének, másrészt pedig a szántóföldi és kertészeti növényfajok vetőmag-előállítójának, amikor 1800 hektár terület nagyságban, kedvezményes birtokmaximumként határozta meg a földműves, illetve a mezőgazdasági termelőszervezet által birtokolható földterületet. A szabályozás első olvasatra egyértelműnek és világosnak tűnik, azonban a gyakorlatban szük-

módosították, a jelenlegi szabályozás 2020. július 1-jén lépett hatályba.

A szántóföldi és kertészeti növényfajok vetőmagjának előállítóját a Földforgalmi törvény szerint a kedvezményes birtokmaximum akkor illeti meg, ha a szerződés megkötését vagy az elővásárlásra, illetve előhaszonbérletre vonatkozó elfogadó jognyilatkozatának megtételét megelőző három év átlagában a már birtokában lévő szántó művelési ágú föld egytizede, de legalább 120 hektár vetőmag vagy szaporítóanyag előállításának helyéül szolgált. Az átlagos terület nagyságot a növénytermesztési hatóság állapítja meg, és annak igazolására a vetőmag-előállító kérelmére hatósági bizonyítványt állít ki.

Hangsúlyosan hívom fel a figyelmet arra, hogy elővásárlási, illetve előhaszonbérleti jog gyakorlása esetén a vetőmag-előállítónak már a nyilatkozatában hivatkoznia kell arra, hogy a Földforgalmi tv. 16. § (3) bek. és a Fétv. 7. § rendelkezéseire kifejezetten hivatkozva kell megtennie nyilatkozatát, ha a kedvezményes birtokmaximum lehetőségével élni kíván. A később, a nyilatkozat megtételére irányadó jogvesztő határidőn túli hivatkozás ese-

Posztregisztrációs fajtakísérletek búzában és repcében

A Gabonatermesztők Országos Szövetsége és a Vetőmag Szövetség 16 évvel ezelőtt indította útjára a Posztregisztrációs Kísérleteket: elsőként a kukorica hibrideket vizsgáltuk 2007-ben, majd 2008-ban már az őszi búza kísérletek is elindultak. Nem titkolt szándék volt a kísérleti rendszer bővítése további növényfajokkal, hiszen a gazdálkodók megismerték a rendszert, használják és keresik a Posztregisztrációs Kísérletek eredményeit. 2019-ben végre elérkezett az idő a rendszer bővítésére, és harmadik növényfajnak az őszi káposztarepcét választotta a kísérletek szakmai felügyeletét ellátó Fajtakísérleti Innovációs Tanács (FIT).

A Gabonatermesztők Országos Szövetsége és a Vetőmag Szövetség Szakmaközi Szervezet és Terméktanács által létrehozott Posztregisztrációs Kísérletek alapvető célja, hogy a termelők számára hasznosítható, objektív információt adjon. Ezen célokkal a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara is egyetért, ezért csatlakozott 2018-ban a kísérletek finanszírozásához.

2021 őszén 8 helyszínen (Abaújszántó, Iregszemcse, Jászboldogháza, Mezőfalva, Mosonmagyaróvár, Székkutas, Szombathely, Tordas) 59 búzafajta (30 korai, 23 középkorai és 6 középkésői) került elvetésre a kisparcellás összehasonlító kísérletekben a NÉBIH szakmai koordinálásával. A fajtaszám a tavalyival összevetésben jelentősen nőtt, és a középerésű csoport

tot is a hivatalos Nébih fajtavizsgálattal megegyezően két részre bontottuk.

A kísérletek a hatósági fajtakísérleti állomás hálózatban, illetve a Szechenyi István Egyetem Mezőgazdaság- és Élelmiszertudományi Kar Kísérleti telepén kerültek beállításra. A Mezőfalván elvetett bemutatató fajtasort a NAK Szántóföldi Napok keretében tekinthették meg a látogatók.

A 15. évébe lépő kísérletsorozat fajtaeit első alkalommal állítottuk be három éréscsoportra bontva annak érdekében, hogy pontosabb összehasonlíthatósága legyen a hasonló érésű fajtáknak. Az eredmények jól leképezik az országos termésátlag alakulásokat, a dunántúli kísérleti helyszínek Iregszemcse és Szombathelyi termőhelyi és időjárási körülményei kedveztek leginkább az őszi búza fajtáknak. A rendkívül aszályos csapadékszegény időjárás miatt az eredmények elmaradtak az előző évi átlagoktól, de idén az ilyen típusú összevetéseknek nincs szakmai megalapozottsága. Idén két kísérleti helyszínen fajtainak reológiai vizsgálatát végeztettük el.

Az őszi káposztarepce kísérletekben minden nemesítőháznak két hibrid indítására volt lehetősége, ezen kívül pedig a 2021-ben állami elismerésben részesült fajta automatikusan kvótát szereztek a kísérletben.

A kísérletben 12 fajtatulajdonos összesen 31 hibridet indított, melyből a középerésű csoportba 18, a korai éréscsoportba 13 hibrid került. A

kísérletekben a hazai és az EU Fajtalistán szereplő hibridek egyaránt részt vehetnek.

A kísérletek 6 helyszínen kerültek beállításra: Abaújszántón, Iregszemcsén, Jászboldogházán, Székkutason, Szombathelyen, Tordason. A kísérleti helyek kiválasztásánál ügyeltünk arra, hogy az eredmények jól reprezentáljanak egy-egy termesztő régiót. A 2021/22-es őszi káposztarepce szezon országsszerte nehéz volt az őszi óta elhúzódó csapadékhiány miatt, a székkutasi kísérleti helyszínt ki is kellett zárni jelentős tőszámhiány miatt. A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara tavaly beszerzett egy minőségvizsgáló gépet, így idén már második alkalommal a repce minőségi paramétereivel is kiegészülnek a kiadványban közölt adatok.

Bízunk abban, hogy a gazdálkodók fajtaválasztásuk megalapozásához fel tudják használni az itt közölt adatokat.

Az őszi búza és őszi káposztarepce Posztregisztrációs Kísérletek eredményeit tartalmazó kiadványok elérhetők a www.vszt.hu honlapon.

A táblázatokban az átlagos, vagy annál jobb érték zöld színnel jelölve.

Polgár Gábor ►

GOSZ-VSZT-NAK Posztregisztrációs Fajtakísérletek 2022
Fajtakísérleti Innovációs Tanács - Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal
ŐSZI BÚZA, korai érésű fajták
Szemtermés (t/ha)

Fajták	Mosonmagyaróvár	Szombathely	Mezőfalva	Iregszemcse	Tordas	Székkutas	Jászbol-dogháza	Abaújszántó	Átlag	Rel. %
1. Frenetic	7,22	8,75	7,20	11,96	8,52	4,88	3,95	6,65	7,39	109,1
2. Generalis	6,74	9,43	6,74	11,66	8,29	4,27	3,78	6,59	7,19	106,2
3. Falado	6,02	9,45	6,49	11,22	8,71	4,25	4,14	6,74	7,13	105,3
4. GK Szereda	7,13	8,80	6,83	10,82	8,38	4,36	3,92	6,48	7,09	104,7
5. Altigo	6,99	8,10	6,57	10,69	8,56	4,98	4,01	6,85	7,09	104,7
6. Hyfi	7,44	8,28	6,71	9,66	8,83	4,60	4,31	6,78	7,08	104,5
7. Apexus	6,82	8,82	6,94	11,04	8,12	4,22	3,83	6,48	7,03	103,8
8. Mv Nemere	6,74	8,16	6,15	10,11	9,01	4,42	4,01	7,16	6,97	102,9
9. Réciproc	7,84	8,03	6,60	9,60	8,44	4,47	3,83	6,84	6,96	102,8
10. LG Armstrong	6,97	8,17	6,80	10,89	7,89	4,26	3,88	6,40	6,91	102,0
11. Mv Seuso	7,63	7,32	6,63	10,57	8,07	4,45	3,68	6,83	6,90	101,9
12. Solehio	7,24	8,48	6,54	9,60	8,61	4,15	3,81	6,75	6,90	101,9
13. Basilio	6,66	8,39	6,48	11,35	8,40	4,14	3,31	6,36	6,89	101,7
14. Csiko	6,34	8,59	6,57	10,95	7,89	4,44	3,72	6,58	6,89	101,7
15. Mv Nádor	7,22	7,89	6,78	9,99	8,26	4,38	3,68	6,67	6,86	101,3
16. Mv Tajték	6,61	8,89	5,96	9,07	8,28	4,71	3,86	6,93	6,79	100,2
17. Princessz	6,62	8,08	6,59	11,09	7,66	4,51	3,24	6,47	6,78	100,1
18. Mv Kondás	7,09	6,92	6,62	10,24	8,44	4,66	3,66	6,46	6,76	99,8
19. GK Megyer	6,96	8,31	6,59	8,92	8,21	4,00	4,23	6,63	6,73	99,4
20. GK Magvető	6,83	8,10	6,67	9,59	8,15	4,30	3,77	6,39	6,73	99,4
21. Mv Káplár	6,64	7,15	7,47	9,35	7,59	4,39	3,79	6,97	6,67	98,5
22. GK Zete	6,66	7,43	6,50	10,30	7,61	4,33	3,99	6,40	6,65	98,2
23. Mv Krajcár	6,52	7,40	5,83	9,96	7,42	4,67	3,90	6,42	6,52	96,3
24. Mv Felleg	6,23	7,40	6,14	10,30	7,21	4,40	3,96	6,37	6,50	96,0
25. Christoph	5,97	7,85	6,16	9,61	7,48	4,53	3,73	6,41	6,47	95,5
26. GK Csillag	6,31	6,67	6,10	9,38	7,76	5,08	3,63	6,53	6,43	94,9
27. GK Pilis	6,27	6,62	6,49	9,01	7,60	4,53	3,57	6,33	6,30	93,0
28. GK Bagó	6,47	7,45	5,99	8,66	7,59	4,52	3,45	6,16	6,29	92,9
29. GK Bakony	6,42	7,56	6,30	8,18	6,99	4,39	3,66	5,90	6,18	91,2
30. GK Békés	6,06	6,78	6,33	9,07	7,01	4,59	3,43	5,91	6,15	90,8
Átlag	6,76	7,98	6,53	10,09	8,03	4,46	3,79	6,55	6,77	100,0
Sz.D. 5%	0,80	0,74	0,76	0,94	0,36	0,39	0,40	0,30	0,46	6,8
C.V.	8,4	6,6	8,3	6,6	3,2	6,1	7,4	3,3	6,9	

GOSZ-VSZT-NAK Posztregisztrációs Fajtakísérletek 2022
Fajtakísérleti Innovációs Tanács - Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal
ŐSZI BÚZA, korai érésű fajták
Szemtermés és agronómiai jellemzők

Fajták	Szemtermés		Növény-magasság	Ezerszem-tömeg	Hl-tömeg	Alló-képesség	Télállóság	Kalászkodásig eltelt napok száma	Erésig eltelt napok száma
	t/ha	rel.%	cm	g	kg	psz.	psz.	nap	nap
1. Frenetic	7,39	109,1	75	37,6	78,2	8,4	8,3	209	250
2. Generalis	7,19	106,2	69	37,8	76,6	8,3	8,3	209	249
3. Falado	7,13	105,3	73	37,5	76,3	8,2	8,4	209	249
4. GK Szereda	7,09	104,7	77	37,6	77,6	8,8	8,3	209	249
5. Altigo	7,09	104,7	71	37,9	73,0	8,9	8,1	210	250
6. Hyfi	7,08	104,5	84	37,2	72,1	7,9	8,1	211	250
7. Apexus	7,03	103,8	81	41,5	79,4	8,4	8,5	209	250
8. Mv Nemere	6,97	102,9	75	39,7	76,1	7,7	8,6	209	249
9. Réciproc	6,96	102,8	71	35,2	75,4	7,9	8,1	212	250
10. LG Armstrong	6,91	102,0	67	32,7	74,5	9,0	8,4	211	249
11. Mv Seuso	6,90	101,9	79	38,4	75,3	8,4	8,6	209	249
12. Solehio	6,90	101,9	75	39,2	78,3	7,9	7,9	210	250
13. Basilio	6,89	101,7	65	31,9	75,3	8,8	8,2	208	248
14. Csiko	6,89	101,7	78	39,4	78,9	8,4	8,4	210	249
15. Mv Nádor	6,86	101,3	67	38,0	75,8	8,8	8,6	209	249
16. Mv Tajték	6,79	100,2	72	33,6	74,9	7,7	8,4	209	250
17. Princessz	6,78	100,1	71	35,6	73,0	8,9	8,3	209	250
18. Mv Kondás	6,76	99,8	74	32,3	73,3	8,1	8,6	210	251
19. GK Megyer	6,73	99,4	88	39,7	77,3	8,0	8,3	209	250
20. GK Magvető	6,73	99,4	83	39,9	76,0	7,8	8,6	209	249
21. Mv Káplár	6,67	98,5	79	36,4	73,5	7,7	8,2	208	249
22. GK Zete	6,65	98,2	92	41,5	80,8	8,0	8,5	208	249
23. Mv Krajcár	6,52	96,3	74	37,9	72,6	8,9	8,4	211	250
24. Mv Felleg	6,50	96,0	75	36,2	76,2	8,5	8,4	210	249
25. Christoph	6,47	95,5	81	38,3	79,3	8,2	8,6	211	251
26. GK Csillag	6,43	94,9	76	37,5	77,8	8,1	8,4	209	249
27. GK Pilis	6,30	93,0	78	38,5	78,8	7,7	8,5	209	249
28. GK Bagó	6,29	92,9	84	36,5	80,0	7,6	8,0	209	249
29. GK Bakony	6,18	91,2	81	36,1	77,8	7,5	8,1	209	249
30. GK Békés	6,15	90,8	82	40,1	77,4	7,9	8,5	210	250
Átlag	6,77	100,0	76	37,4	76,4	8,2	8,4	209	249
SzD 5%	0,46	6,8	4	2,0	2,8	1,1	0,5	1	1
C.V.	6,9		4,6	5,5	3,7	12,8	5,8	0,4	0,5
Helyek száma	8		7	8	8	7	7	7	7

GOSZ-VSZT-NAK Posztregisztrációs Fajtakísérletek 2022
Fajtakísérleti Innovációs Tanács - Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal
ŐSZI BÚZA, középérésű fajták
Szemtermés (t/ha)

Fajták	Moson- magyaróvár	Szom- bathely	Mező- falva	Ireg- szemcse	Tordas	Szék- kutas	Jászbol- dógháza	Abaúj- szántó	Átlag	Rel. %
1. Obiwan	7,40	9,61	6,70	11,66	8,13	4,35	3,58	7,26	7,34	108,7
2. IS Rubicon	7,86	9,02	6,52	11,48	8,24	4,37	3,72	7,11	7,29	107,9
3. Hyxperia	7,30	8,34	6,82	11,55	8,42	4,43	3,75	7,22	7,23	107,0
4. Cameleon	7,62	8,62	6,34	11,05	8,25	4,49	4,12	6,68	7,15	105,9
5. Chevignon	7,77	8,96	6,71	10,53	8,25	3,79	3,91	7,10	7,13	105,6
6. Hywin	7,72	9,06	6,45	10,56	8,15	4,06	3,73	7,23	7,12	105,4
7. GK Arató	7,63	8,40	5,86	11,87	8,26	4,36	3,64	6,87	7,11	105,3
8. Artimus	5,88	8,57	6,76	12,46	7,87	4,43	4,05	6,87	7,11	105,3
9. Mv Ispán	7,59	7,84	6,78	10,51	8,16	4,20	4,02	6,89	7,00	103,6
10. Steffi	7,57	7,93	6,25	11,08	8,00	4,32	4,12	6,61	6,99	103,5
11. LG Absalon	6,71	7,39	6,86	10,75	8,49	3,99	4,07	6,98	6,91	102,3
12. Cellule	7,31	7,51	6,06	11,12	7,80	4,90	3,44	6,70	6,86	101,6
13. GK Kolozs	7,26	8,07	5,84	10,59	7,65	4,15	3,64	6,77	6,75	100,0
14. Mv Ménrót	6,83	7,32	6,23	10,64	7,92	4,05	3,98	7,00	6,75	100,0
15. IS Dimenzio	7,21	7,08	6,28	11,91	7,69	3,93	3,85	6,08	6,75	100,0
16. Petronela	6,47	8,23	6,45	9,89	7,77	4,29	3,76	7,00	6,73	99,6
17. Alicantus	6,68	7,44	5,99	9,29	7,40	4,18	3,70	6,33	6,38	94,5
18. GK Déva	6,72	7,43	5,94	9,48	7,40	3,70	3,54	6,29	6,31	93,4
19. Mv Tarsoly	6,54	6,92	5,42	10,01	6,64	4,34	3,51	6,59	6,25	92,5
20. Novatus	6,28	6,69	5,94	8,85	7,42	4,28	4,09	6,33	6,24	92,4
21. Mv Kolo	6,33	6,93	5,98	9,65	6,45	3,60	3,81	6,21	6,12	90,6
22. GK Börzsöny	6,62	7,49	5,04	8,11	6,60	4,07	3,89	6,27	6,01	89,0
23. Jegénye	6,07	7,20	5,52	7,49	6,75	3,67	3,89	6,18	5,85	86,6
Átlag	7,02	7,92	6,21	10,46	7,73	4,17	3,82	6,72	6,75	100,0
Sz.D. 5%	0,66	0,84	0,74	1,06	0,33	0,50	0,39	0,32	0,50	7,4
C.V.	6,6	7,5	8,4	7,2	3,0	8,4	7,2	3,4	7,6	

GOSZ-VSZT-NAK Posztregisztrációs Fajtakísérletek 2022
Fajtakísérleti Innovációs Tanács - Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal
ŐSZI BÚZA, középérésű fajták
Szemtermés és agronómiai jellemzők

Fajták	Szemtermés		Növény- magasság	Ezerszem- tömeg	Hl-tömeg	Álló- képesség	Tél- állóság	Kalászettség eltelt napok száma	Érésig eltelt napok száma
	t/ha	rel.%	cm	g	kg	psz.	psz.	nap	nap
1. Obiwan	7,34	108,7	72	37,8	74,3	8,0	8,3	209	251
2. IS Rubicon	7,29	107,9	75	41,4	72,5	8,0	8,6	211	250
3. Hyxperia	7,23	107,0	81	37,9	74,4	7,8	8,3	209	249
4. Cameleon	7,15	105,9	74	37,2	75,2	7,8	8,3	210	250
5. Chevignon	7,13	105,6	72	35,3	73,5	7,9	8,6	212	249
6. Hywin	7,12	105,4	75	33,2	72,6	7,7	8,4	210	249
7. GK Arató	7,11	105,3	75	40,0	75,5	8,9	8,3	211	250
8. Artimus	7,11	105,3	84	40,0	79,6	8,6	8,6	209	250
9. Mv Ispán	7,00	103,6	74	38,6	76,0	8,1	8,4	211	251
10. Steffi	6,99	103,5	86	42,0	75,3	7,9	8,5	211	251
11. LG Absalon	6,91	102,3	71	36,7	75,8	8,3	8,4	212	251
12. Cellule	6,86	101,6	72	37,1	76,2	8,3	8,6	212	251
13. GK Kolozs	6,75	100,0	76	42,7	75,4	8,7	8,1	211	250
14. Mv Ménrót	6,75	100,0	76	40,2	75,2	8,4	8,4	211	250
15. IS Dimenzio	6,75	100,0	79	41,3	75,5	8,7	8,4	210	250
16. Petronela	6,73	99,6	81	38,6	73,4	7,5	8,3	212	251
17. Alicantus	6,38	94,5	84	40,8	79,6	8,0	8,3	211	249
18. GK Déva	6,31	93,4	73	35,0	76,9	8,3	8,2	210	250
19. Mv Tarsoly	6,25	92,5	74	38,9	73,6	8,0	8,6	212	251
20. Novatus	6,24	92,4	77	35,9	76,7	7,9	8,3	213	251
21. Mv Kolo	6,12	90,6	76	39,5	75,5	8,4	8,6	212	250
22. GK Börzsöny	6,01	89,0	81	37,5	75,8	7,6	8,2	213	251
23. Jegénye	5,85	86,6	94	42,7	75,3	7,9	8,3	213	252
Átlag	6,75	100,0	77	38,7	75,4	8,1	8,4	211	250
SzD 5%	0,50	7,4	4	2,1	2,7	0,9	0,4	1	1
C.V.	7,6		4,6	5,6	3,7	10,7	4,3	0,5	0,5
Helyek száma	8		7	8	8	7	7	7	7

GOSZ-VSZT-NAK Posztregisztrációs Fajtakísérletek 2022
Fajtakísérleti Innovációs Tanács – Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal
ŐSZI BÚZA, középkésői fajták
Szemtermés (t/ha)

Fajták	Mosonmagyaróvár	Szombathely	Mezőfalva	Iregszemcse	Tordas	Székkutas	Jászboldogháza	Abaújszántó	Átlag	Rel. %
1. Hydrock	7,77	8,95	6,49	10,48	9,29	4,51	4,05	7,41	7,37	113,0
2. Hyligo	7,68	8,50	6,21	11,52	8,56	4,24	3,99	7,01	7,21	110,6
3. Lindbergh	7,36	7,76	5,95	11,88	7,92	4,18	3,38	6,42	6,86	105,2
4. SU Mendoza	6,46	8,36	5,75	9,82	7,84	3,87	3,32	6,31	6,47	99,2
5. KG Vitéz	6,18	7,45	5,34	7,90	6,24	3,76	3,18	5,56	5,70	87,4
6. Antonius	6,02	6,77	4,64	8,05	6,22	3,78	3,14	5,54	5,52	84,6
Átlag	6,91	7,96	5,73	9,94	7,68	4,06	3,51	6,38	6,52	100,0
Sz.D. 5%	0,56	0,41	0,52	1,23	0,27	0,18	0,34	0,25	0,56	8,6
C.V.	5,3	3,4	6,0	8,2	2,3	2,9	6,5	2,6	8,4	

GOSZ-VSZT-NAK Posztregisztrációs Fajtakísérletek 2022
Fajtakísérleti Innovációs Tanács – Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal
ŐSZI BÚZA, középkésői fajták
Szemtermés és agronómiai jellemzők

Fajták	Szemtermés		Növénymagasság	Ezerszem-tömeg	HL - tömeg	Állóképesség	Télállóság	Kalászoslóság	Érésig eltelt napok száma
	t/ha	rel.%	cm	g	kg	psz.	psz.	eltelt napok száma	nap
1. Hydrock	7,37	113,0	78	39,1	73,1	7,9	8,3	210	251
2. Hyligo	7,21	110,6	76	37,0	72,6	7,9	8,3	210	251
3. Lindbergh	6,86	105,2	88	42,0	76,6	8,8	8,6	213	252
4. SU Mendoza	6,47	99,2	83	36,3	72,9	8,1	8,6	212	252
5. KG Vitéz	5,70	87,4	88	42,4	74,6	7,7	8,5	213	251
6. Antonius	5,52	84,6	89	37,9	79,5	7,8	8,5	213	253
Átlag	6,52	100,0	84	39,1	74,9	8,0	8,5	212	252
SzD 5%	0,56	8,6	3	2,5	3,3	1,1	0,5	1	1
C.V.	8,4		2,9	6,2	4,4	12,6	4,9	0,4	0,5
Helyek száma	8		7	8	8	7	7	7	7

GOSZ-VSZT-NAK Posztregisztrációs Fajtakísérletek 2022
Fajtakísérleti Innovációs Tanács – Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal
ŐSZI KÁPOSZTAREPCE, korai érésű fajták
Magtermés (t/ha)

Fajták	Szombathely	Iregszemcse	Tordas	Jászboldogháza	Abaújszántó	Átlag	Rel. %
1. Artemis	3,08	5,00	2,63	1,07	3,50	3,06	112,4
2. InV1188	2,62	4,74	2,59	1,51	2,95	2,88	105,8
3. InV1170	2,38	4,99	2,40	1,39	2,91	2,81	103,2
4. Duke	2,51	4,77	2,42	1,71	2,59	2,80	102,9
5. Batis	2,37	4,54	2,62	1,63	2,67	2,77	101,8
6. InV1266 CL	2,82	4,68	2,02	1,57	2,72	2,76	101,4
7. LG Absolut	2,86	4,56	2,44	0,96	2,94	2,75	101,0
8. DK Expectation	2,52	4,54	2,17	1,59	2,64	2,69	98,8
9. Altano	2,49	4,46	2,07	1,64	2,66	2,66	97,7
10. Anniston	2,72	4,21	2,19	1,61	2,59	2,66	97,7
11. ES Desirio	2,38	4,49	2,06	1,29	2,60	2,56	94,0
12. Keltor	2,12	4,21	2,32	1,57	2,25	2,49	91,5
13. Amazzonite	1,97	4,56	2,22	1,03	2,61	2,48	91,1
Átlag	2,53	4,60	2,32	1,43	2,74	2,72	100,0
Sz.D. 5%	0,33	0,21	0,29	0,26	0,36	0,30	11,0
C.V.	9,2	3,2	8,8	12,4	9,1	8,7	

GOSZ-VSZT-NAK Posztregisztrációs Fajtakísérletek 2022
Fajtakísérleti Innovációs Tanács – Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal
ŐSZI KÁPOSZTAREPCE, korai érésű fajták
Magtermés és agronómiai jellemzők

Fajták	Magtermés		Növényfejlődés állapota (BBCH 14-16)	Kipusztulás	Tenyészidő virágzásig	Tenyészidő érésig	Növénymagasság	Állóképesség	Ezerszem-tömeg	Pergési hajlam
	t/ha	%	psz.	%	nap	nap	cm	psz.	g	psz.
1. Artemis	3,06	112,4	7,0	-2,2	226	286	133	8,9	5,1	7,5
2. InV1188	2,88	105,8	7,7	6,4	226	286	125	9,0	4,3	7,5
3. InV1170	2,81	103,2	7,6	11,1	228	286	126	9,0	4,9	7,0
4. Duke	2,80	102,9	6,4	2,3	226	287	129	9,0	4,5	7,2
5. Batis	2,77	101,8	6,6	1,6	224	287	119	9,0	4,4	6,4
6. InV1266 CL	2,76	101,4	7,3	7,4	228	286	125	9,0	4,1	8,3
7. LG Absolut	2,75	101,0	6,4	1,1	226	288	130	9,0	4,7	7,6
8. DK Expectation	2,69	98,8	6,8	3,9	225	286	125	9,0	4,5	8,3
9. Altano	2,66	97,7	7,2	-5,2	225	287	125	9,0	5,1	7,9
10. Anniston	2,66	97,7	7,4	4,3	225	286	125	8,8	4,5	7,5
11. ES Desirio	2,56	94,0	6,9	-2,7	227	286	126	9,0	4,4	8,1
12. Keltor	2,49	91,5	6,8	8,8	223	287	119	8,9	4,0	5,6
13. Amazzonite	2,48	91,1	6,6	1,3	228	286	124	8,9	4,6	7,2
Átlag	2,72	100,0	6,9	2,9	226	286	125	8,9	4,5	7,4
SzD 5%	0,30	11	1,4	17,8	2	2	6	0,2		1,3
C.V.	8,7		15,5		0,5	0,5	3,5	1,7		14,1
Helyek száma	5		5	5	5	5	5	5	1	5

GOSZ-VSZT-NAK Posztregisztrációs Fajtakísérletek 2022
Fajtakísérleti Innovációs Tanács – Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal
ŐSZI KÁPOSZTAREPCE, középérésű fajták
Magtermés (t/ha)

Fajták	Szombathely	Iregszemcse	Tordas	Jászboldogháza	Abaújszántó	Átlag	Rel. %
1. Ambassador	2,62	5,05	2,92	1,72	3,57	3,18	119,7
2. DK Excited	2,53	5,06	2,73	1,55	2,93	2,96	111,4
3. LG Antiqua	2,68	4,51	2,55	1,57	3,31	2,92	109,9
4. DK Exbury	2,59	4,80	2,40	1,34	3,04	2,83	106,5
5. Temptation	2,24	4,59	2,72	1,63	2,78	2,79	105,0
6. Kwark	2,52	4,58	2,28	1,25	3,30	2,79	105,0
7. PT298 (Agile)	2,43	4,53	2,36	1,61	2,98	2,78	104,6
8. Pirol	2,45	4,66	2,47	1,49	2,82	2,78	104,6
9. Duplo	2,48	4,68	2,47	1,25	2,99	2,77	104,2
10. LG Constructor CL	2,59	4,42	2,37	1,49	2,95	2,76	103,9
11. Dynamic	2,36	4,54	2,63	1,31	2,93	2,75	103,5
12. PT303	2,13	4,43	2,68	1,24	2,65	2,63	99,0
13. RGT Gazzetta	2,11	4,39	2,02	1,30	3,05	2,57	96,7
14. Quantiko CS	2,19	4,37	1,90	1,33	2,96	2,55	96,0
15. Tempo	2,12	4,31	2,22	1,43	2,62	2,54	95,6
16. Shield	1,86	3,94	1,81	1,26	2,28	2,23	83,9
17. Jeremy	1,64	3,31	1,63	1,00	2,38	1,99	74,9
18. Berny	1,66	3,38	1,76	0,86	2,31	1,99	74,9
Átlag	2,29	4,42	2,33	1,37	2,88	2,66	100,0
Sz.D. 5%	0,36	0,37	0,43	0,24	0,31	0,23	8,7
C.V.	11,1	5,8	13,0	12,2	7,6	7,0	

GOSZ-VSZT-NAK Posztregisztrációs Fajtakísérletek 2022
Fajtakísérleti Innovációs Tanács – Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal
ŐSZI KÁPOSZTAREPCE, középérésű fajták
Magtermés és agronómiai jellemzők

Fajták	Magtermés		Növény- fejltség állapota (BBCH 14-16)	Kipusz- tulás	Tenyész- idő virág- zásig	Tenyész- idő érésig	Növény- magasság	Állóké- pesség	Ezer- mag- tömeg	Pergési hajlam
	t/ha	%	psz.	%	nap	nap	cm	psz.	g	psz.
1. Ambassador	3,18	119,7	7,9	1,3	225	287	126	7,8	4,9	8,3
2. DK Excited	2,96	111,4	6,7	4,6	227	287	132	9,0	4,5	8,3
3. LG Antiqua	2,92	109,9	7,9	5,6	224	286	128	8,2	4,8	8,4
4. DK Exbury	2,83	106,5	7,4	12,2	227	287	134	8,9	4,6	8,1
5. Temptation	2,79	105,0	7,1	-1,0	226	287	126	9,0	4,1	6,7
6. Kwark	2,79	105,0	7,7	4,9	227	287	130	9,0	4,9	7,9
7. PT298 (Agile)	2,78	104,6	7,5	-2,9	226	286	128	9,0	4,7	7,5
8. Pirol	2,78	104,6	8,3	-3,5	228	288	130	8,9	4,2	7,5
9. Duplo	2,77	104,2	8,3	3,1	227	288	129	9,0	4,4	7,6
10. LG Constructor CL	2,76	103,9	8,3	0,8	224	286	127	9,0	4,8	7,3
11. Dynamic	2,75	103,5	8,1	0,0	227	287	130	8,5	3,9	7,8
12. PT303	2,63	99,0	7,3	-1,1	229	286	131	9,0	4,5	6,7
13. RGT Gazzetta	2,57	96,7	6,7	-3,4	230	287	128	7,8	4,7	7,6
14. Quantiko CS	2,55	96,0	6,3	6,3	228	287	124	7,9	4,1	8,3
15. Tempo	2,54	95,6	6,3	5,9	230	287	131	8,6	4,6	6,7
16. Shield	2,23	83,9	5,4	-1,9	227	287	122	9,0	4,9	5,7
17. Jeremy	1,99	74,9	5,3	-5,1	227	286	113	9,0	4,8	6,5
18. Berny	1,99	74,9	7,1	0,3	224	285	113	9,0	4,6	6,5
Átlag	2,66	100,0	7,2	1,4	227	287	127	8,7	4,6	7,4
SzD 5%	0,23	8,7	1,2	11,2	2	2	6	1,2		1,3
C.V.	7,0		13,5		0,7	0,5	3,8	11,2		14,0
Helyek száma	5		5	5	5	5	5	5	1	5

A kalászos vetőmaghelyzet alakulása

A Kalászos és Nagymagvú Hüvelyes Növények Szekcióbizottság június 28-án tartotta szokásos nyári ülését, ahol értékelte a kalászos vetőmagelőállítások országos helyzetét. A tanácskozást nagy érdeklődéssel várták a kollégák, mivel a rendkívüli aszályos időjárás, az orosz-ukrán háború hatásai és az emelkedő energiaárak jelentősen befolyásolták a kalászos vetőmagtermelés országos alakulását. Az ülés időpontjában már rendelkezésre álltak terméseredmény adatok, melyek sajnálatosan beigazolták az előzetes várakozásokat. Dunántúlon mérsékelt, de az Alföldön és a Tiszántúlon súlyos aszálykárok jelentkeztek. Békés, Csongrád-Csanád és Jász-Nagykun-Szolnok megyékben történelmi mélységbe zuhantak az átlagtermés eredmények az évszázados aszály következtében. A nehézségeket ezekben a régiókban tovább tetézte, hogy az érés-kori forróság és csapadékhiány következtében a szemkitalitódás folyamata akadályozott volt, és a kalászosokban az átlagosnál kisebb méretű szemek fejlődtek. Az előrejelzések szerint az évek óta csökkenő országos őszi búza vetőmagszaporító területről ideális esetben 40% körüli felújításra elegendő vetőmag állítható elő idén. Ezt a potenciálisan rendelkezésre álló mennyiséget nagy mértékben csökkenthette volna az alacsonyabb magméret miatt megnövekvő vetőmag-feldolgozási veszteség, így a Bizottság egyhangúlag úgy határozott, hogy a Vetőmag Szövetség kérelemmel fordul az Agrárminisztérium felé. A július elején az Agrárminiszternek küldött kérelemben a vetőmagágazat részéről azt kértük, hogy a rendkívüli súlyos aszályhelyzetre tekintettel a kalászos vetőmag forgalomba hozatali szabály magméretre vonatkozó speciális nemzeti rendelkezése alól idén mentesítést kapjanak a vetőmag-előállítók. Az engedményt jogszabálmódosítás formájában a vetőmagágazat a 2022-es évre vonatkozóan megkapta, ennek eredményeként az aszályújtotta régiók kalászos vetőmagtermése nem veszik kárba, és így érdemben hozzájárulhat az országos vetőmagellátás biztosításához. A forgalomba kerülő vetőmagok minden tekintetben meg kell, hogy feleljenek az uniós irányelvekben rögzített minőségi követelményeknek, így a csírázóképeség vonatkozásában sem lehetnek csökkent értékűek.

A kalászos betakarítás az ülés időpontjában már javában zajlott, sok információ

állt rendelkezésre a mennyiséget és minőséget illetően. A terményárak az aratás elindulásával a szokásoknak megfelelően kissé mérséklődtek, de így is lényegesen magasabb szinten álltak, mint egy évvel korábban. A Szekcióbizottság értékelve a kialakult vetőmagelőállítási helyzetet közzé tette az őszi kalászos vetőmagokra vonatkozó tájékoztató árat, melyet 2022-ben 246 000 Ft/t-ban határozott meg.

Posztregisztrációs kísérletek átszervezése

Az idei év nemcsak az időjárás tekintetében, hanem a gazdaság egészét érintően sok és jelentős változást hozott. Az energia és a mezőgazdasági inputok árai rendkívüli módon megemelkedtek és ez kihatással van a mezőgazdasági termelési folyamatokra. Ilyen speciális mezőgazdasági termelési folyamat a fajtakísérletezés is. A posztregisztrációs kísérletek szervezése kiemelten fontos tevékenysége a Vetőmag Szövetségnek és együttműködő partnereinek, a Gabonatermesztők Országos Szövetségének és a Nemzeti Agrárgazdasági Kamarának. A kísérletek fenntarthatóságának biztosítása érdekében az idei évtől kezdődően néhány változtatást vezetünk be, melyek azt a célt szolgálják, hogy a jövőben is a megszokott formában és tartalommal széleskörű információt tudjunk biztosítani a gazdálkodóknak a főbb gazdasági haszonnövények termeléséhez. A fenntarthatóság a költségek szinten tartásával, a kísérleti helyszínek számának és a kísérletbe vont fajták számának megtartásával, és a fajtatulajdonosok aktívabb részvételével biztosítható. Az előző években is voltak olyan kísérleti helyszínek, melyek nem kötődtek a NÉBIH fajtakísérleti hálózathoz. Ezt a kört bővítjük az idén, és a meglévő külső partnerek mellé kapcsoljuk be az erre a feladatra jelentkező hazai kispácellás kísérleti kapacitással rendelkező fajtatulajdonos nemesítőket. Az európai uniós tapasztalatok azt mutatják, hogy a vetőmag certifikációhoz hasonlóan az állami források csökkenésével egyre több, korábban kizárólag hatósági tevékenység tevődik át felügyeleti ellenőrzés mellett a piaci szereplőkre. Terveink szerint a változtatások eredményeként a jövőben is biztosan lehet számítani a GOSZ-VSZT-NAK posztregisztrációs fajtakísérletek eredményeire, melyek a növénytermesztési ágazat fontos szakmai háttértámogatása a biológiai alapok és fajtahasználat területén.

Hibrid szekció ülés

A Hibridnövények Vetőmag Szekcióbizottság július 28-án tartotta soron következő ülését, melynek fő témája a hibridkukorica és napraforgó vetőmag tavaszi értékesítési szezonjának értékelése, a vetőmagelőállítások alakulásának megtárgyalása és a hibridvetőmag-export adatainak összesítése és elemzése volt. Már harmadik éve a hazai hibridvetőmag eladások mennyiségi adatait a szezonzárást követően a Szekcióbizott-

FOTÓ: IVÁN KATALIN

ság a fajtatulajdonosok közreműködésével összegyűjti, és az összesített eredményeket hozzáférhetővé teszi. A felmérés szerint az idei évben a hazai piacon a megelőző évhez képest mintegy 100 000 zsákkal több, 1 180 327 zsák hibridkukorica vetőmag került forgalomba. A fajtatulajdonosok sokféle kiszérelési formában juttatják el a vetőmagot a hazai vásárlóikhoz, ez az országosan összesített adat 70 000 szemes egységre átszámított zsákdarabszámot takar. A szemes és siló felhasználási célú fajták egyaránt beleértendők az összmennyiségbe. A közel 10%-os emelkedés eredményeként a tapasztalati vetési normák figyelembevételével a tavaszi hibridkukorica vetési szezonhoz értékesített vetőmagmennyiség több mint 1,2 millió hektár vetéséhez volt elegendő. Az érécsoport megoszlás vonatkozásában a FAO 400-as csoportba tartozó középérésű hibridek részaránya növekedett számottevően.

A napraforgó vetőmag adatösszesítésben az évek óta tartó napraforgó termőterület-növekedés számai köszönnek vissza. A fajtatulajdonosok által szolgáltatott adatok alapján a tavaszi értékesítésben 292 258 zsák napraforgó vetőmag került a hazai piacra, mely a tapasztalati vetőmagnorma alapján több mint 730 000 hektár elvetését teszi lehetővé.

A magas olajsavas típusú fajták évek óta tartó piaci részesedés-csökkenése nem állt meg, a herbicid-rezisztens fajták aránya pedig már 96%-os.

A tavaszi vetőmag-értékesítési szezon összességében sok nehézséggel terhelt volt, és a jelenlegi vetőmagelőállítások kilátások alapján kijelenthető, hogy ehhez viszonyítva a 2023-as vetések esetén sem lesz jelentős javulás. A rendkívüli aszály súlyos problémákat okoz a hibridkukorica vetőmag-előállításokban, annak ellenére, hogy a szaporítások meghatározó többségét öntözött körülmények között végzik. A talajnedvesség pótlása nem tudja ellensúlyozni a légköri aszály és a magas sugárzás okozta károkat. A Bizottsági ülésen elhangzott, hogy az országos aszály által leginkább érintett régiókban jövőre a hibridkukorica vetések csökkenése várható.

A magyar vetőmagexport meghatározó növényei a hibridkukorica és a napraforgó. A Szekcióbizottság már harmadik éve összesíti a szezonzárást követően a hazai termelésű vetőmagok kiszállításait. A legjelentősebb célszörzok között szerepel mind Oroszország mind pedig Ukrajna, így a februárban indult háború hatással van az exportmenyiségekre. Az összmennyiség a tavalyi számokkal összevetésben hozzávetőlegesen 10%-kal csökkent. Ennek elsődleges oka a tervezettnél gyengébb vetőmagelőállítási eredményekben keresendő. A fokozódó belföldi és export hibridkukorica vetőmagigény mellett egyre nehezebb a szaporítóterület növelése és a termésstabilitás megtartása, valamint a jó termések biztosítása. Az orosz-ukrán háború lényegesen nem csökkentette a keleti irányú exportot. Az Oroszországba irányuló export a megelőző gazdasági évhez viszonyítva 13%-kal bővült, és dinamikusn növekedett a szerb, kazah, olasz és spanyol kivitell is.

Új munkatárs a Szövetségben

A Vetőmag Szövetség Titkárságán szeptember 1-jét követően új munkatárs látja el a szakreferensi feladatokat. *Apostol Emília* kolléganőnk szülessi szabadság miatt hosszabb időre nélkülöznünk kell, munkáját *dr. Kerényi-Nagy Viktor* veszi át. Kertész-mérnöként és a tudományos élet területén botanikusként szerzett szakmai tapasztalatait mostantól a vetőmagágazat érdekképviseleti munkájában fogja hasznosítani.

Polgár Gábor

A húsát vagy a magját?

A legrégebbi fellelt görögdinnye magot egy líbiai ásatáson találták. A 6 ezer éves mag vizsgálata sokat elárult arról, hogyan is fogyasztották elődeink a maitól oly sokban különböző görögdinnyét. A tudósok abban egyetértenek, hogy a növény Afrikából származik, de a természetbe vonásának eredetéről eltérnek az álláspontok. A legutóbbi kutatások eddig azt támasztották alá, hogy a Nílus völgyében hasznosíthatták először a görögdinnyét, a Líbia területén egy sivatagi barlangban talált magok azonban elmentmondani látszanak ennek. A mostani vizsgálatot megelőzően nem tudták meghatározni, hogy a talált magok az édes vagy a keserű, vad változatból származnak; a *Citrullus* nemzetségbe tartozó hét faj magja lényegében megkülönböztethetetlen. A legújabb kutatási technikák segítségével azonban már meg tudták állapítani, hogy a Líbia területén talált magok a keserű húsú növényből származnak, és a magokon található rágásnyomok alapján az is megállapítható volt, hogy a növényt a magjáért és nem a húzáért termesztették. Az ízletes, olajban gazdag magok ugyanis nem tartalmazzák a dinnye húzá keserűvé tevő cucurbitacint. A szárított, sült vagy levesben főtt magokat a mai napig is fogyasztják ezeken a területeken. A líbiai, valamint 3300 éves szudáni dinya magok genomszekvenciáit vizsgálva arra jutottak, hogy a legrégebbi magok az egusi nevű növényből származhatnak, amely a görögdinnye rokonaként Nyugat-Afrikában ismert.

source.wustl.edu

Csicseriborsóval a hangulatingadozás ellen

A növényi fehérjék piaca várhatóan 140 milliárd dollárral nő majd az elkövetkezendő évtizedben. Sok fogyasztó fordul a növényi fehérjealternatívák felé, így a borsó, zab, szója és csicseriborsó termesztése várhatóan bővülni fog. 2015 és 2019 között Európában 55%-kal emelkedett a csicseriborsó import – ami hűvelyes növény esetében egészen rendkívüli –, amellet, hogy a termesztés a 2014. évi 58 ezer tonnáról 216 ezer tonnára emelkedett 2018-ra. A növény népszerűségéhez hozzájárul magas tápanyagtartalma: remek fehérje- és B6-vitaminforrás is. A szervezet számára rendkívül fontos a B6-vitamin a megfe-

lő agyműködéshez, az immunrendszer és idegrendszer egészségének fenntartásához, a szorongás és depresszió csökkentéséhez.

seedworld.com

Több mag a kalászban – nagyobb termés

A jelenlegi háborús helyzetben és a klímaváltozás saját bőrünkön is érezhető hatásai közepette minden felfedezés, amely a szántóföldi növények terméshozadékához járulhat hozzá, különös figyelmet érdemel. A Kínai Tudományos Akadémia kutatói a Pekingi Egyetemmel együttműködve arra a felfedezésre jutottak, hogy a búza APETALA2 génjének szerkesztésével jelentős terméshozadék érhető el. Az így létrehozható új allélek és azok helyének beazonosítása elősegíti a magasabb terméshozadémmű fajták nemesítését. A kínai kutatók most egy olyan mutációt (bdduo1) azonosítottak, amely a kalászon belül található kalászkák számát növeli. Ezt a felfedezést felhasználva CRISPR technológia

FOTÓ: IVÁN KATALIN

segítségével olyan növényeket hoztak létre, melyek kalászában több mag fejlődött, mint a hagyományos fajtákban.

seedworld.com

Kutatás a hatékonyabb fotoszintézisért

A kukorica levelének növekedési szögét befolyásoló kísérleteket végeznek az Iowai Állami Egyetemen. A szög,

melyet a növény levelei és szára bezár jelentősen befolyásolja a növény által végzett fotoszintézis mértékét. A kutatók most olyan hibrideket nemesítettek, melyeknek levelei hegesebb szögben, felfelé nőnek, így a sűrűbb növényállomány esetén is nagyobb fény mennyiség éri őket. Ezen jellegért felelős génnek és azok működési mechanizmusának feltérképezése még jelenleg is zajlik.

A kutatás során a PhenoBot 3.0 robot segítségével készített 3D-s fényképekkel térképezik fel a növényeket, így a legszűkebb sorokba is bejutva, több ezer növényről, különböző szögekből és eltérő magasságból is tudnak képeket készíteni: ezzel a növény teljes magasságában meg tudják vizsgálni a levelek növekedési szögét. A hagyományos, kézi felvételezés helyett mesterséges intelligenciával felvett adatok rendkívül megbízhatóak és pontosak. Ehhez az adatbázishoz könnyebb a DNS adatokat is hozzárendelni, majd genetikai elemzéseket végezni. Ezen a ponton kapcsolódik a növény nemesítés és a génszerkesztés a kutatási projektbe. A kutatók abban bíznak, hogy amennyiben a kukoricánál magasabb terméshozamot tudnak elérni a kísérletek eredményeként, úgy a módszer a citrus és a köles esetében is alkalmazható lesz.

news.iastate.edu

Vízvesztésig menedzselése szántóföldi növényeknek

A szántóföldi növények vízvesztéséig szabályozó természetes mechanizmust mutattak be ausztrál kutatók. A növények folyamatosan vizet veszítenek a leveleik felületén található gázcsere nyílásokon keresztül, azonban ezek a pórusok teszik lehetővé a fotoszintézishez szükséges széndioxid felvételét is: egységnyi széndioxid felvétele során százszoros víz mennyiséget veszít a növény. Fontos lenne tehát egy olyan eljárás, amely csökkenti a vízvesztést, de nem akadályozza a széndioxid felvételét a növény számára. A kutatók hisznek abban, hogy a vízmegőrzési mechanizmus szabályozható, és az eljárás lehetővé teszi majd a szárazságtűrő fajták nemesítését. Jelenleg azon dolgoznak, hogy azonosítsák a növényen belül a sejtek azon részeit, amelyek irányítják ezt a szabályozó rendszert, a következő lépés pedig a víz-háztartás irányított működtetése lesz.

seedworld.com

Növénytermesztési kísérletek az űrben

Bár már többször elhalasztották az Artemis 1 program startját, a NASA elkötelezte magát, hogy ismét embert juttasson a Holdra az új űrprogram keretében. Ugyan űrhajósok ezúttal nem utaznak az Orion fedélzetén, a program során a jövőbeni misszió számára fontos kísérleteket végeznek. A fő cél hosszú távú emberi jelenlét a Holdon, ehhez elengedhetetlen annak vizsgálata, hogy hogyan látják majd el élelmiszerrel az ott dolgozókat. A megoldás az lehet, ha az űrutazók maguknak termesztik az élelmiszert, hiszen a Földről történő folyamatos utánpótlás szállítása nem fenntartható.

Korábbi kísérletekből már ismert, hogy az űrben termesztett növényeknek kisebb az aminosav szintje, mint a Földön termesztett növényeknek. A mostani programban hagyományos és olyan vetőmagokat is az űrbe küldenek, melyek aminosav tartalmát megnövelték. A kutatók arra ke-

resik a választ, hogy a Földön megnövelt aminosav tartalom változtat-e az eredményeken. A kísérlethez a genetikai vizsgálatoknál elsődlegesen alkalmazott Arabidopsis thaliana (lúdfű) magjait használják, amely ugyan nem szántóföldi növény, de a vele végzett kísérleti eredmények jól alkalmazhatók más növényekkel végzett kísérletekre is. Az Orion űrhajó fedélzetén emellett egy élesztőgomba, egy gomba és egy fotoszintetizáló alga kísérletre kerül sor majd.

seedworld.com

Úton a mesterséges fotoszintézis felé

Kaliforniai kutatók nem találták elég hatékonynak a fotoszintézis folyamatát, melynek során a Nap energiája segítségével a növények a vizet és széndioxidot növényi biomasszává alakítják. Kaliforniai és Delaware-i egyetemeken kutatói egy olyan kétféle elektrokatalízis eljárást alkalmaztak, melynek során a széndioxidot, a vizet és energiát acetáttá alakítják. Az élelmiszert előállító organizmusok sötét helyiségekben veszik fel az acetátot. Napelemek használatával az elektrokatalízis a Naphoz képest akár 18-szor is hatékonyabb lehet. A biológiai fotoszintézis bármely eleme nélkül algáknál és élesztőgombáknál is működött a kísérlet, mely peradicsom, dohány, rizs, repce és zöldborsó esetében is sikeresnek bizonyult. A kutatók tovább dolgoznak az eljárás fejlesztésén, amely olyan területeken is utat nyithat a növénytermesztés felé, ahol arra egyébként nem alkalmasak a körülmények.

seedworld.com

**Összeállította:
Iván Katalin**

Vetőmag Szövetség Szakmaközi Szervezet és Termék Tanács lapja

Elérhetőség: Polgár Gábor ügyvezető igazgató
1113 Budapest, Ábel Jenő u. 4/b. • E-mail: vszt@vszt.hu • Honlap: www.vszt.hu

Kiadja: A Vetőmag Szövetség Szakmaközi Szervezet és Termék Tanács
Felelős kiadó: VSZT ügyvezető igazgatója

Az 1–2. lapszám az Agrárminisztérium 2022. évi agrárágazati szervezetek számára kiírt pályázatán elnyert támogatással jött létre.

Címlapfotó: Iván Katalin